

ÇEVRE YASASI

(18/2012 Sayılı Yasa)

Madde 9 (1) ve Madde 9 (9) (Ç) Altında Yapılan Tüzük

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Çevre Yasası'nın 9'uncu maddesinin (1)'nci fıkrası ve (9)'uncu fıkrasının (Ç) bendinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tüzüğü yapar:

- Kısa İsim** 1. Bu Tüzük, "Tıbbi Atıkların Kontrolü ve İmhası Tüzüğü" olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM**Genel Kurallar**

- Tefsir** 2. Bu Tüzük'te metin başka türlü gerektirmedikçe,
- "Ağır Metal İçeren Atıklar", Ünitelerde tedavi, tanı veya deneysel araştırmalar gibi tıbbi alanlarda kullanılan termometre, tansiyon ölçme aleti ve radyasyondan korunma amaçlı paneller gibi alet ve ekipmanların içinde bulunan cıva, kadmiyum, kurşun içeren atıkları anlatır.
- "Ambalaj Atığı", Ünitelerden kaynaklanan, bu Tüzüğe ekli tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye ve benzeri yerlerden kaynaklanan tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar (kağıt, karton, mukava, plastik, cam, metal, ve benzerleri), kontamine olmamış tekrar kullanılabilir, geri dönüştürülebilir ve geri kazanılabilir plastik, metal, cam, kağıt veya karton ambalaj atıklarını anlatır.
- "Bakanlık", Çevre Koruma Dairesi'nin bağlı olduğu Bakanlığı anlatır.
- "Basınçlı Kaplar", Ünitelerde tedavi, tanı veya deneysel araştırmalar gibi tıbbi alanlarda kullanılan gazları içinde bulunduran silindirleri, kartuşları ve kutuları anlatır.
- "Bertaraf Etme", Tıbbi atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde Çevre Yasası ve Çevre Yasası altında çıkarılan tüzüklerinde öngörülen her türlü önlemin alındığı tesislerde yakılması veya düzenli depolanması yoluyla yok edilmesini veya zararsız hale getirilmesini anlatır.
- "Biyolojik İndikatör", Sterilizasyon etkinliğinin araştırılmasında, kağıt şerit (strip) veya benzeri bir taşıyıcı mekanizmaya inoküle edilmiş

bilinen bir mikroorganizmayı anlatır.

“Daire”, Çevre Koruma Dairesi’ni anlatır.

“Enfeksiyöz Atık”, Enfeksiyon yapıcı etkenleri taşıdığı bilinen veya taşınması muhtemel başta kan ve kan ürünleri olmak üzere her türlü vücut sıvıları ile insan dokuları, organları, anatomik parçalar, otopsi materyali, plasenta, fetus ve diğer patolojik materyali; bu tür materyallerin bulunduğu eldiven, örtü, çarşaf, bandaj, flaster, tamponlar, eküvyon ve benzeri atıkları; hemodiyaliz ünitesi ve izolasyondaki hastaların vücut çıkartılarını, bakteri ve virüs tutucu hava filtrelerini, enfeksiyöz ajanların laboratuvar kültürlerini ve kültür stoklarını; araştırma amacı ile kullanılan enfekte deney hayvanlarının leşleri ile enfekte hayvanlara ve çıkartılarına temas etmiş her türlü malzemeyi, veterinerlik hizmetlerinden kaynaklanan atıkları anlatır.

“Evsel Atık Düzenli Depolama Tesisi”, Evsel atıkların düzenli depolama yoluyla bertaraf edildiği tesisleri anlatır.

“Evsel Nitelikli Atık”, Ünitelerden kaynaklanan, sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve atölyelerden gelen atıkları, ve bu Tüzüğe ekli Ek-2’deki tabloda yer alan B, C, D, E, F ve G gruplarında belirtilen atıklar hariç, tıbbi merkezlerden kaynaklanan tüm atıklarını anlatır.

“Farmasötik Atık”, Kullanma süresi dolmuş veya artık kullanılmayan, ambalajı bozulmuş, dökülmüş ve kontamine olmuş ilaçlar, aşılar, serumlar ve diğer farmasötik ürünler ve bunların artıklarını ihtiva eden kullanılmış eldivenler, hortumlar, şişeler ve kutuları anlatır.

“Geçici Depolama”, Atıkların bertaraf alanına taşınmasından önce ünite içinde inşa edilen birimlerde veya konteynerlerde kırksekiz saati geçmemek üzere geçici olarak bekletilmesini anlatır.

“Genetoksik Atık”, Hücre DNA’sı üzerinde mutasyon yapıcı, kanserojen veya insan veya hayvanda düşüğe neden olabilen türden farmasötik ve kimyasal maddeleri, kanser tedavisinde kullanılan sitotoksik (antineoplastik) ürünleri ve radyoaktif materyali ihtiva eden atıklar ile bu tür ajanlarla tedavi gören hastaların idrar ve dışkı gibi vücut çıkartılarını anlatır.

“Kesici/Delici Atık”, Şırınga, enjektör ve diğer tüm deri altı girişim iğneleri, lanset, bisturi, bıçak, serum seti iğnesi, cerrahi suture iğneleri, biyopsi iğneleri, intraket, kırık cam, ampul, lam-lamel, kırılmış cam tüp ve petri kapları gibi batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıkları anlatır.

“Kesici- Delici Atık Kabı”, Kesici ve delici atıkların toplanması ve biriktirilmesi amacıyla kullanılan, tıbbi atıkların basınçlı buhar ile sterilizasyon işlemine tabi tutulması durumunda, tıbbi atıkların toplanması ve biriktirilmesi amacıyla kullanılan, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı, orjinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı yüz mikron olan, en az on kilogram kaldırma kapasiteli, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki

yüzünde bu Tüzüğe ekli EK-3'te yer alan "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT! KESİCİ VE DELİCİ TIBBİ ATIK" ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik torba veya kırmızı renkli, güvenli kapatılabilir, plastik biriktirme kabını anlatır.

"Kimyasal Atık", Ünitelerde tedavi, tanı veya deneysel araştırmalar gibi tıbbi alanlarda kullanılan ve insan ve çevre sağlığı için çeşitli etkilerle zararlı olabilen kimyasal maddelerin gaz, katı veya sıvı atıklarını anlatır.

"Kimyasal İndikatör", Sterilizasyon etkinliğinin araştırılmasında kağıt bant veya benzeri bir taşıyıcıya emdirilmiş, yüksek ısı ile renk değiştiren kimyasal maddeyi anlatır.

"Kontaminasyon", Bir enfeksiyöz etkenin herhangi bir eşyaya, yüzeye veya kişiye bulaşmasını anlatır.

"Lisans", Bu Tüzük kuralları uyarınca, tıbbi atık taşıyan kişi, kurum veya kuruluşların, tıbbi atık bertaraf tesisi ile sterilizasyon tesisi kurmak ve işletmek isteyenlerin ise Bakanlıktan alacakları ve konu ile ilgili yeterli uzman ve teknolojik imkânlarla sahip olduğunu gösterir belgeyi anlatır.

"Maruz Bırakılma Süresi", Sterilizatörde belirli sıcaklık, basınç ve nem koşulları sağlandıktan sonra, bu koşullarda atığın işlem gördüğü süreyi anlatır.

"Otoklav Torbası", Tıbbi atıkların basınçlı buhar ile sterilizasyon işlemine tabi tutulması durumunda, tıbbi atıkların toplanması ve biriktirilmesi amacıyla kullanılan, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orjinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı en az yüz mikron olan, en az on kilogram kaldırma kapasiteli, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde bu tüzüğe ekli ek-3'te yer alan "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT TIBBİ ATIK" ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik torba veya kırmızı renkli, güvenli kapatılabilir, plastik biriktirme kaplarını anlatır. Otoklav torbalarının yukarıda belirtilen teknik özelliklerin yanı sıra 1100 derece santigrata kadar nemli-basınçlı ısıya dayanıklı ve buhar geçirgenliğine haiz olması zorunludur.

"Ön Lisans", Bu Tüzük kuralları uyarınca, tıbbi atık bertaraf tesisi ile sterilizasyon tesisi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin Bakanlık tarafından almaları gereken ve tesisin projelendirilmesine ilişkin olarak kurulmak istenen tesisle ilgili her türlü plan, proje, rapor, teknik veri, açıklamalar ve diğer dokümanların onaylanmasına ilişkin izni anlatır.

"Patolojik Atık", Cerrahi girişim, otopsi veya anatomi çalışması sonucu ortaya çıkan dokuları, organları, vücut parçalarını, insan fetusunu ve hayvan cesetlerini anlatır.

“Sterilizasyon”, Bakteri sporları dahil her türlü mikrobiyal yaşamın fiziksel, kimyasal, mekanik metodlar veya radyasyon (irradiation) yoluyla tamamen yok edilmesini veya bu mikroorganizmaların seviyesinin % 99,9999 (yüzde doksan dokuz virgöl dokuz) oranında azaltılmasını anlatır.

“Sterilizasyon Yüğü”, Sterilizatörde eş zamanlı olarak henüz sterilize edilmemiş veya edilmiş atığı anlatır.

“Taşıma”, Tıbbi atıkların geçici depolama birimlerinden uygun taşıma araçları ile alınarak bertaraf alanına götürülmesi işlemini anlatır.

“Tehlikeli Atık”, Ünitelerden kaynaklanan, fiziksel veya kimyasal özelliklerden dolayı veya yasal nedenler dolayısı ile özel işleme tabi olacak atıklar, tehlikeli kimyasallar, sitotoksik ve sitostatik ilaçlar, amalgam atıkları, genotoksik ve sitotoksik atıklar, farmasötik, ağır metal içeren atıklar, basınçlı kaplar, içersinde yer alan genotoksik, farmasötik ve kimyasal atıklar ile ağır metal içeren atıkları ve basınçlı kapları anlatır.

“Tehlikeli Atık Düzenli Depolama Tesisi”, Tehlikeli atıkların düzenli depolama yoluyla bertaraf edildiği tesisleri anlatır.

“Tıbbi Atık”, Ünitelerden kaynaklanan, bu Tüzüğe ekli Ek-2’de C, D ve E grupları altında yer alan enfeksiyöz, patolojik ve kesici-delici atıkları anlatır.

“Tıbbi Atık Düzenli Depolama Tesisi”, Sadece tıbbi atıkların düzenli depolama yoluyla bertaraf edildiği tesisleri anlatır.

“Tıbbi Atıklar Sorumlusu”, Faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan bu Tüzüğe ekli Ek- 1’de yer alan sağlık kuruluşlarının başhekimlerini, başhekimin bulunmadığı yerlerde sorumlu müdürü anlatır.

“Tıbbi Atık Torbası”, Tıbbi atıkların toplanmasında, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı, orjinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı en az yüz mikron olan, en az on kilogram kaldırma kapasiteli, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde bu Tüzüğe ekli Ek-3’te yer alan “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “DİKKAT TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik torba veya kapları anlatır.

“Uluslararası Biyotehlike”, bir örneği bu Tüzüğe ekli Ek-3’de yeralan ve amblemi ile “DİKKAT TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik veya kırmızı renkli, güvenli kapatılabilir, plastik biriktirme kabını anlatır.

“Ünite”, Bu Tüzüğe ekli EK-1’de yer alan ve faaliyetleri sonucu bu Tüzüğe ekli EK-2’de belirtilen atıkları üreten kişi, kurum ve kuruluşları anlatır.

“Ünite İçi Taşıma”, Tıbbi atıkların üretildiği yerlerden uygun taşıma araçları ile alınarak geçici depolama birimlerine götürülmesi işlemini anlatır.

“Yakma Tesisi”, Atık kabul birimi, geçici depolama birimi, ön işlem birimi, atık besleme ve hava besleme sistemleri, kazan, baca gazı arıtım sistemleri, yakma sonucunda oluşan kalıntıların düzenli depolanması ve atıksuların arıtılması için tesis içinde yer alan birimler, baca, yakma işlemleri kontrol etmek ve yakma şartlarını izlemek ve kaydetmek için kullanılan ölçüm cihazları ve sistemler de dahil olmak üzere tesiste yer alan bütün birimleri kapsayan, ortaya çıkan yanma ısısını geri kazanabilen veya kazanamayan, atıkların oksitlenme yoluyla yakılması, piroliz, gazlaştırma veya plazma işlemleri gibi diğer termal bertaraf işlemleri de dahil olmak üzere termal yolla bertarafına yönelik her türlü sistemin bulunduğu tesisi anlatır.

“Yerleşme Alanı”, Yerleşimin bulunduğu ve iskân edilmiş alanların tümünü anlatır.

Amaç ve Kapsam

3. Bu Tüzüğün amacı, tıbbi atıkların üretiminden bertarafına kadar olan aşamalarda aşağıdaki hususları düzenlemektedir:

- (1) Tıbbi atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesine ilişkin usul ve esaslar,
- (2) Tıbbi atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden kaynağından ayrı olarak; toplanması, ünite içinde taşınması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesine yönelik prensip, politika ve programlar ile hukuki, idari ve teknik esasların belirlenerek uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar

İKİNCİ KISIM

Genel İlkeler ve Tıbbi Atık üreticilerinin Yükümlülükleri

Genel İlkeler

4. Bu Tüzüğün uygulanmasını öngördüğü temel ilke ve kurallar şunlardır:
- (1) Tıbbi atıkların çevre ve insan sağlığına zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortama verilmesi yasaktır.
 - (2) Tıbbi atıklar dahil tüm atık çeşitlerinin oluşumunun ve miktarının kaynağında en aza indirilmesi esastır.
 - (3) Tıbbi atıkların, tehlikeli, evsel ve diğer atık türleri ile

karıştırılmaması esastır.

- (4) Tıbbi atıkların kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, biriktirilmesi, taşınması ve bertaraf edilmesi esastır.
- (5) Tıbbi atıkların yarattığı çevresel kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı tıbbi atık üreticileri, taşıyıcıları ve bertarafçıların kusur şartı aranmaksızın sorumluluğu esastır.
- (6) Atıkların yönetiminden sorumlu kişi, kurum veya kuruluşların, bu atıkların çevre ve insan sağlığına olabilecek zararlı etkilerinin azaltılması için gerekli tüm tedbirleri alma yükümlülükleri esastır.
- (7) Tıbbi atık üreticilerinin atıklarının toplanması, depolanması, taşınması ve/veya bertarafı için gerekli tüm harcamaları karşılama yükümlülükleri esastır.
- (8) Tıbbi atık yönetimi içerisinde yer alan kurumlar, kuruluşlar ve sektör firmalarının bu tüzük ile ilgili personelinin periyodik olarak eğitimden ve sağlık kontrolünden geçirilmesinin ve bu Tüzük kapsamındaki faaliyetlerin bu personel tarafından yapılmasının sağlanması esastır.

**Tıbbi Atık
Üreticilerinin
Yükümlülükleri**

5. Tıbbi atık üreticilerinin yükümlülükleri aşağıdaki gibidir:

- (1) Atıkları kaynağında en aza indirecek sistemi kurmak,
- (2) Atıkların ayrı olarak toplanması, taşınması ve geçici depolanması ile bir kaza anında alınacak tedbirleri içeren ünite içi atık yönetim planını hazırlamak ve uygulamak,
- (3) Tıbbi, tehlikeli, evsel nitelikli atıklarla ambalaj atıklarını ve radyoaktif atıkları birbirleri ile karışmadan kaynağında ayrı olarak toplamak,
- (4) Tıbbi atıklar ile kesici-delici atıkları toplarken teknik özellikleri bu Tüzükte belirtilen torbaları ve kapları temin etmek ve kullanmak,
- (5) Ayrı toplanan tıbbi, tehlikeli evsel nitelikli atıkları ve ambalaj atıkları sadece bu iş için tahsis edilmiş araçlar ile ayrı ayrı taşımak,
- (6) Atıkları geçici depolamak amacıyla geçici atık deposu inşa etmek veya konteyner bulundurmak, yataksız ünite olması durumunda ise

- atıklarını en yakındaki geçici atık deposuna veya konteynerine götürmek veya bu atıkları toplama aracına vermek,
- (7) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelini Sağlık işleriyle görevli Bakanlığın belirleyeceği esaslara göre periyodik olarak eğitmek veya eğitimini sağlamak,
- (8) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelinin özel giysilerini sağlamak,
- (9) Tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı için gereken harcamaları atık bertarafçısına ödemek,
- (10) Oluşan tıbbi atık miktarı ile ilgili bilgileri düzenli olarak kayıt altına almak, bu bilgileri her yılın sonunda Daireye göndermek, gönderdiği bu bilgileri en az beş yıl süre ile muhafaza etmek ve talep edilmesi halinde Dairenin incelemesine açık tutmak.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Atıkların Ünite İçinde Ayrılması
Toplanması ve Taşınması

Ünite İçi Atık Yönetimi

6. (1) Üniteler, genel atıkların, ambalaj atıklarının, enfeksiyöz atıkların, patolojik atıkların, kesici delici atıkların, tehlikeli atıkların ve radyoaktif atıkların kaynağından ayrı toplanması ve biriktirilmesi, atıkların toplanması ve taşınmasında kullanılacak ekipman ve araçlar, atık miktarları atıkları, toplama sıklığı, geçici atık depolama sistemleri, atık toplama ekipmanlarının temizliği ve dezenfeksiyonu, atıkların toplanma, biriktirme, taşınma ve depolanmasıyla ilgili meydana gelebilecek bir kaza anında alınacak önlemler ve yapılacak işlemler, atıkların yönetiminden sorumlu personel ve eğitimleri başta olmak üzere detaylı bilgileri içeren "Ünite İçi Atık Yönetim Planı" nı hazırlamak Bakanlığa onaylatmak ve uygulamak zorundadır.
- (2) Küçük miktarda atık üreten sağlık kuruluşları ve geçici depolama ünitesine sahip olmayıp bir lisanslı taşıma şirketi ile anlaşması olan kuruluşlar, ünite içi atık yönetim planlarını hazırlamakla yükümlü olup

Ünite içi atık yönetim planlarını Bakanlığa onaylatmaları zorunlu değildir. Ancak, Bakanlığın gerekli görmesi halinde bu kuruluşların ünite içi atık yönetim planlarını Bakanlığa onaylatmaları zorunludur.

Evsel Nitelikli Atıklar

7.

- (1) Evsel nitelikli atıklar, tıbbi atıklar, tehlikeli atıklar ve ambalaj atıklarından ayrı olarak siyah renkli plastik torbalarda toplanırlar.
- (2) Ayrı toplanan evsel nitelikli atıklar, ünite içinde sadece bu amaç için kullanılan taşıma araçları ile taşınarak geçici atık deposuna veya konteynerine götürülür ve ayrı olarak geçici depolanırlar.
- (3) Evsel nitelikli atıklar toplanmaları sırasında tıbbi atıklar ile karıştırılmazlar. Karıştırılmaları durumunda tıbbi atık olarak kabul edilirler.
- (4) Toplanan evsel nitelikli atıkların, Çevre Yasası kuralları doğrultusunda taşınmaları ve bertaraf edilmeleri sağlanır.

18/2012

Ambalaj Atıkları

8.

- (1) Kağıt, karton, plastik ve metal ambalaj atıkları, kontamine olmamaları koşuluyla diğer atıklardan ayrı olarak mavi renkli plastik torbalarda toplanırlar.
- (2) Serum ve ilaç şişeleri gibi cam ambalaj atıkları ise yine kontamine olmamaları koşuluyla cam ambalaj kumbaralarında, kumbara olmaması halinde diğer ambalaj atıkları ile birlikte mavi renkli plastik torbalarda toplanırlar. Kullanılmış serum şişeleri ayrı toplanmadan önce, uçlarındaki lastik, hortum, iğne gibi hasta ile temas eden kontamine olmuş materyallerden ayrılır ve bu Tüzüğün (9)'uncu maddesi kurallarına göre işlem görür.

18/2012

Tıbbi Atıklar

9.

- (1) Tıbbi atıklar, başta doktor, hemşire, ebe, veteriner, diş hekimi, laboratuvar teknik elemanı olmak üzere ilgili sağlık personeli tarafından oluşumları sırasında kaynağında diğer atıklar ile karıştırılmadan ayrı olarak biriktirilir. Biriktirmede kullanılan toplama ekipmanı, atığın niteliğine uygun ve atığın olduğu kaynağa en yakın noktada bulunur. Tıbbi atıklar herhangi bir şekilde evsel atıklar, ambalaj atıkları, tehlikeli atıklar ve radyoaktif atıklar ile karıştırılamaz.

- (2) Tıbbi atıkların toplanmasında, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı, orijinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı en az yüz mikron olan, en az on kilogram kaldırma kapasiteli, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT TIBBİ ATIK" ibaresini taşıyan kırmızı renkli plastik torbalar kullanılır. Torbalar en fazla ¼ (dörtte üç) oranında doldurulur, ağızları sıkıca bağlanır ve gerekli görüldüğü hallerde her torba yine aynı özelliklere sahip diğer bir torbaya konularak kesin sızdırmazlık sağlanır.

- (3) Tıbbi Atıkların toplanmasında kullanılan bu torbalar hiçbir şekilde

geri kazanılmaz ve tekrar kullanılamaz.

(4) Tıbbi atık torbalarının içeriği herhangi bir şekilde sıkıştırılamaz, torbada bulunan atıklar torbasından dışarıya çıkarılamaz, boşaltılamaz ve başka bir kaba aktarılamaz.

(5) Tıbbi atıkların basınçlı buhar ile sterilizasyon işlemine tabi tutulması durumunda atıklar otoklav torbaları ile otoklavlanır veya kesici-delici tıbbi atık kaplarına konulurlar.

(6) Sıvı tıbbi atıklar uygun emici maddeler ile yoğunlaştırılarakduruma göre bu maddenin (2)'nci veya (5)'inci fıkralarında belirtilen torbalara konulur.

(7) Kesici ve delici özelliği olan tıbbi atıklar diğer tıbbi atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK" ibaresi bulunan plastik veya aynı özelliklere sahip lamine kartondan yapılmış kutu veya konteynerler içinde toplanır ve bu biriktirme kapları, en fazla ¾ (dörtte üç) oranında doldurulduktan sonra, ağızları kapatılarak kırmızı plastik torbalara konur.

(8) Kesici-delici atık kapları dolduktan sonra kesinlikle sıkıştırılamaz, açılmaz, boşaltılamaz ve geri kazanılmaz.

(9) Tıbbi atık torbaları ve kesici-delici atık kapları ¾ (dörtte üç) oranında dolduklarında derhal yenileri ile değiştirilirler. Yeni torba ve kapların kullanıma hazır olarak atığın kaynağında veya en yakınında bulundurulması sağlanır.

Tehlikeli Atıklar

10.

(1) Tehlikeli atıklar, diğer atıklardan ayrı olarak toplanırlar.

(2) Tehlikeli atıkların bertarafı Çevre Yasası kurallarına uygun olarak yapılır.

18/2012

(3) Kimyasal atıklar, toksik, korozif (pH<2 ve pH>12), yanıcı ve reaktif (su ile reaksiyon verebilen, şoklara hassas) özelliklerden en az birine sahip olmaları durumunda tehlikeli atık olarak kabul edilirler. Bu özelliklerden herhangi birine sahip olmayan tehlikesiz kimyasal atıklardan katı olanlar evsel atıklar ile birlikte toplanırlar, sıvı olanlar ise atık su sistemi ile uzaklaştırılırlar.

(4) Ünitelerde oluşan röntgen banyo suları, Çevre Yasası kuralları doğrultusunda geri kazanılır veya bertaraf edilir.

(5) Tehlikeli atıklar kesinlikle atık su sistemine boşaltılamaz, doğrudan havaya verilemez, düşük sıcaklıklarda yakılamaz, evsel atıklarla karıştırılamaz ve depolanarak bertaraf edilemez.

Radyoaktif Atıklar

11.

Radyoaktif atıkların taşınması, depolanması ve bertarafı Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslara göre düzenlenir.

Tıbbi Atıkların Ünite İçinde Taşınması

12.

(1) Tıbbi atık torbaları ünite içinde bu iş için eğitilmiş personel tarafından, tekerlekli, kapaklı, paslanmaz metal, plastik veya benzeri malzemeden yapılmış, yükleme ve boşaltma esnasında torbaların

hasarlanmasına veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarları olmayan, yüklenmesi, boşaltılması, temizlenmesi, dezenfeksiyonu kolay olan ve sadece bu amaç için ayrılmış araçlar ile toplanır ve taşınırlar.

(2) Tıbbi atıkların ünite içinde taşınmasında kullanılan araçlar turuncu renkli olur ve üzerlerinde "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "Dikkat! Tıbbi Atık" ibareleri bulunur.

(3) Tıbbi atık torbaları ağızları sıkıca bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan atık taşıma araçlarına yüklenir ve tıbbi atıkların toplama ve taşıma işlemi sırasında el veya vücut ile temasından kaçınılır.

(4) Atık torbaları elde taşınmaz.

(5) Taşıma işlemi sırasında atık bacaları ve yürüyen şeritler kullanılamaz.

(6) Tıbbi atıklar ile evsel nitelikli atıklar aynı araca yüklenemez ve taşınmaz.

(7) Atık taşıma araçları her gün düzenli olarak temizlenir ve dezenfekte edilirler. Araçların içinde herhangi bir torbanın patlaması veya dökülmesi durumunda atıklar güvenli olarak boşaltılır ve taşıma aracı derhal dezenfekte edilir.

(8) Tıbbi atıkların ünite içinde taşınması amacıyla görevlendirilen personelin, taşıma sırasında bu Tüzüğün 22 'nci maddesinde belirtilen şekilde özel nitelikli turuncu renkli elbise giymesi ve bunun ilgili ünite tarafından karşılanması zorunludur

(9) Ünite içinde uygulanan atık toplama programı ve atık taşıma araçlarının izleyeceği güzergah, hastaların tedavi olduğu yerler ile diğer temiz alanlardan, insan ve hasta trafiğinin yoğun olduğu bölgelerden mümkün olduğunca uzak olacak şekilde belirlenir.

**Küçük
Miktarlarda
Üretilen Tıbbi
Atıkların
Toplanması**

13. Küçük miktarda atık üreten sağlık kuruluşları (sağlık hizmetleri veren üniteler (doktor, diş ve ağız sağlığı muayenehaneleri ve benzerleri), veteriner muayenehaneleri, akapunktur merkezleri, fizik tedavi merkezleri, evde yapılan tedavi ve hemşire merkezleri, güzellik, kulak delme ve dövme merkezleri, eczaneler, ambulans hizmetleri, hayvanat bahçeleri, tıbbi atıkların diğer atıklardan ayrı olarak tıbbi atık torbaları veya kesici- delici atık kapları ile toplar ve geçici olarak depolanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Atıkların Geçici Olarak Depolanması

Geçici Depolama 14.

(1) Bu Tüzüğe ekli Ek- 1'de yer alan ve en az yirmi yatak kapasitesine sahip üniteler geçici atık deposu inşa etmekle, daha az yatağa sahip üniteler ise aynı işlevi görecektir konteyner bulundurmakla yükümlüdür.

(2) Atıklar, bertaraf sahasına taşınmadan önce kırksekiz saati geçmemek koşuluyla geçici atık depolarında veya konteynerlerde bekletilebilir.

(3) Bekleme süresi, geçici atık deposu içindeki sıcaklığın artı dört derece santigratın altında olması koşuluyla bir haftaya kadar uzatılabilir.

Geçici Atık Deposu

15.

Geçici atık depoları aşağıdaki özelliklere sahiptirler:

- (1) Geçici atık deposu iki bölmeli kapalı ayrı bir mekan olarak inşa edilir. Birinci bölmede tıbbi atıklar, ikinci bölmede ise evsel nitelikli atıklar depolanır. Ancak yeterli alanı olmayan veya başka özel şartları olan geçici atık depolarında Daire'nin izni ile evsel atık ve tıbbi atık bölmeleri ayrı alanlara yapılabilir.
- (2) Geçici atık deposunun hacmi en az iki günlük atığı alabilecek boyutlarda olur.
- (3) Geçici atık deposunun tabanı ve duvarları sağlam, geçirimsiz, mikroorganizma ve kir tutmayan, temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay bir malzeme ile kaplanır.
- (4) Geçici atık deposunda yeterli bir aydınlatma ve pasif havalandırma sistemi bulunur ve depo, sıcaklığı en fazla artı dört derece santigrat olacak şekilde soğutulur.
- (5) Geçici atık deposunun kapıları dışarıya doğru açılır veya sürmeli yapılır. Kapılar daima temiz ve boyanmış durumda olur. Tıbbi atıkların konulduğu bölmenin kapısı turuncu renge boyanır ve üzerinde görülebilecek şekilde ve siyah renkli "Uluslararası Biyotehlike" amblemiyle ve siyah harflerle yazılmış "Dikkat! Tıbbi Atık" ibaresi bulunur.
- (6) Geçici atık deposunun kapıları kullanımları dışında daima kapalı ve kilitli tutulur, yetkili olmayan kişilerin girmelerine izin verilmez. Depo ve kapıları, içeriye herhangi bir hayvanın giremeyeceği şekilde inşa edilir.
- (7) Geçici atık deposunun içi ve kapıları görevli personelin rahatlıkla çalışabileceği, atıkların kolaylıkla boşaltılabileceği,

depolanabileceği ve yüklenebileceği boyutlarda inşa edilir.

- (8) Geçici atık deposu, atık taşıma araçlarının kolaylıkla ulaşabileceği veya yanaşabileceği yerlerde ve şekilde inşa edilir.
- (9) Geçici atık deposu, hastane giriş -çıkışı ve otopark gibi yoğun insan ve hasta trafiğinin olduğu yerler ile gıda depolama, hazırlama ve satış yerlerinin yakınlıklarına inşa edilemez.
- (10) Geçici atık deposunda tıbbi atıkların konulduğu bölmenin temizliği ve dezenfeksiyonu kuru olarak yapılır. Bölme atıkların boşaltılmasından hemen sonra temizlenir, dezenfekte edilir ve gerekli olması halinde ilaçlanır. Tıbbi atık içeren bir torbanın yırtılması veya boşalması sonucu dökülen atıklar uygun ekipman ile toplandıktan, sıvı atıklar ise uygun emici malzeme ile yoğunlaştırıldıktan sonra tekrar kırmızı renkli plastik torbalara konulur ve kullanılan ekipman ile birlikte bölme derhal dezenfekte edilir .
- (11) Geçici atık deposunda evsel nitelikli atıkların konulduğu bölmede kanalizasyona bağlı ızgaralı bir drenaj sistemi ve bölmenin kolaylıkla temizlenebilmesi için basınçlı bir su musluğu bulunur. Bölme atıkların boşaltılmasından hemen sonra temizlenir ve gerekli olması halinde dezenfekte edilir ve ilaçlanır .
- (12) Temizlik ekipmanı, koruyucu giysiler, atık torbaları ve konteynerler geçici atık depolarına yakın yerlerde bulundurulurlar.

Geçici Atık Depolarına Ruhsat Alınması

16. (1) Geçici atık deposu kurmakla yükümlü olan ünitelere yapı ruhsatı vermeye, ilgili mevzuatta yetkisi olan kurumlardır.
- (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen kurumlar, inşaat ruhsatı vermeden önce Daire'den onay almak zorundadır.

Konteynerlerin Geçici Atık Deposu Olarak Kullanılması

17. (1) Bu Tüzüğe ekli Ek -1'de belirtilen ve yirmi, 'den az yatağa sahip üniteler geçici atık deposu olarak konteyner kullanmak zorunda olup, bu amaçla kullanılacak konteynerlerin aşağıdaki teknik özelliklere sahip olması zorunludur:
 - (A) Konteynerler, ünitenin en az iki günlük tıbbi atığını alabilecek boyut ve sayıda olur.
 - (B) Konteynerler, kullanıldıkları ünitenin bulunduğu parsel sınırları içinde doğrudan güneş almayan; hastane giriş-çıkışı, otopark ve kaldırım gibi yoğun insan ve hasta trafiğinin olduğu yerler ile gıda depolama, hazırlama ve satış yerlerinden uzağa yerleştirilirler.

- (C) Konteynerlerin iç yüzeyleri atıkların yüklenmesi ve boşaltılması sırasında torbaların hasarlanmasına veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarlar ve dik köşeler içermez. Bu amaçla konteynerlerin kesişen iç yüzeyler yumuşak dönüşlerle birbirine birleşir.
- (Ç) Konteynerlerin kapakları kullanımları dışında daima kapalı ve kilitli tutulurak, yetkili olmayan kişilerin açmasına izin verilmez. Kapaklar, konteynerin içine herhangi bir hayvan girmeyecek şekilde inşa edilir,
- (D) Konteynerlerin dış yüzeyleri turuncu renge boyanarak, üzerlerinde görülebilecek uygun büyüklükte ve siyah renkli "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile siyah harfler ile yazılmış "Dikkat! Tıbbi Atık" ibareleri bulunur.
- (E) Konteynerler daima temiz ve boyanmış durumda olur.
- (F) Konteynerler, atıkların boşaltılmasından hemen sonra müteakiben her gün veya herhangi bir kazadan hemen sonra temizlenir ve dezenfekte edilir.
- (2) Bu Tüzüğe ekli Ek 1'de yer alan ve yirmiden az yatak kapasitesine sahip üniteler de, istedikleri takdirde konteyner yerine geçici atık deposu da inşa edebilirler.

Küçük
Miktarlarda
Üretilen
Tıbbi
Atıkların
Geçici
Depolanması

18. (1) Küçük miktarda tıbbi atık üreten sağlık kuruluşları (sağlık hizmetleri verilen diğer üniteler, doktor muayenehaneleri, diş ve ağız sağlığı muayenehaneleri ve benzeri) veteriner muayenehaneleri, akapunktur merkezleri, fizik tedavi merkezleri, evde yapılan tedavi ve hemşire hizmetleri, güzellik, kulak delme ve dövme merkezleri, eczaneler, ambulans hizmetleri, hayvanat bahçeleri gibi ünitelerde oluşan ve tıbbi atık torbası veya kesici-delici atık kabı ile toplanan tıbbi atıklar, taşıma araçları ile en yakın geçici atık deposuna veya konteynerine götürülür.
- Ancak toplanan tıbbi atıkların geçici atık deposu veya konteynerine götürme imkanı olmadığı durumda üretilen tıbbi atıkların, Bakanlık tarafından lisans verilen kurum veya kuruluş ve/veya Sağlık işleriyle görevli, Bakanlık ve/veya yetkilerini devrettiği kişi veya kurumlar tarafından, tıbbi atık toplama ve taşıma aracı tarafından taşınması sağlanarak tıbbi atık taşıma ve toplama aracı gelene kadar tıbbi atıklar güvenli bir şekilde muhafaza edilir ve gerekirse ikinci bir tıbbi atık torbasının içine konulur.
- (2) Atıklar, tıbbi atık toplama aracı gelmeden önce kesinlikle dışarıya bırakılamaz, evsel atıklar ile karıştırılamaz ve evsel atıkların toplandığı konteynerlere konulamaz.

- (3) Bu maddenin (1)'inci fıkrasında belirtilen küçük miktarda tıbbi atık üreten yerler, ilgili mercilerden çalışma izni almadan önce, atıklarının geçici depolanması konusunda mesafe olarak en yakınlarında bulunan geçici atık deposu veya konteynerin ait olduğu sağlık kuruluşu veya atıklarının toplanması konusunda Bakanlık tarafından lisans verilen kurum ve/veya kuruluş ve/veya Sağlık işleriyle görevli Bakanlık ve/veya yetkilerini devrettiği kişi veya kurumlar veya şirket ile anlaşma yapmak ve bu anlaşmayı Dairesi'ye ibraz etmekle yükümlüdür.

Atık Bertarafına İlişkin Mali Yükümlülük

19. (1) Tıbbi atık üreticileri, ürettikleri atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı için gereken harcamaları, toplayan, taşıyan ve bertaraf eden kişi, kurum veya kuruluş, Bakanlıkça lisans verilen kurum veya kuruluş ve/veya Sağlık işleriyle görevli Bakanlık ve/veya yetkilerini devrettiği kişi veya kuruma ödemekle yükümlüdürler.

- (2) Bu Tüzükte öngörülen teknik kriterlere uygun olmak şartıyla, toplama, taşıma ve bertaraf harcamalarına esas olacak tıbbi atık bertaraf ücreti, Bakanlık ve Sağlık işleriyle görevli, Bakanlık tarafından belirlenir ve Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Ücretin ödenmemesi, tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı için bir engel oluşturmaz.

48/1977

28/1985

31/1988

31/1991

23/1997

54/1999

35/2005

59/2010

- (3) Tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı için gereken ücretler ve bu ücretlerin ödenmesi maksatları bakımından Sağlık işleriyle görevli Bakanlığın bünyesinde oluşturulacak tahsilattan sorumlu bir daire tarafından tıbbi atık üreticilerinden tahsil edilir. Zamanında tahsil edilemeyen ücretler için tahsilattan sorumlu Daire tarafından Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası'nda öngörülen kurallar uygulanır..

BEŞİNCİ KISIM

Tıbbi Atıkların Bertaraf Alanına Taşınması

Ünitelerin Sorumluluğu

20. (1) Büyük miktarda, orta miktarda ve küçük miktarda atık üreten sağlık kuruluşları, tıbbi atıkların bertaraf sahasına güvenli bir şekilde taşınmasının sağlanması amacıyla, tıbbi atıkları bu Tüzükte belirtilen teknik özelliklere sahip torba ve kaplar içinde, belirtilen usul ve esaslara uygun şekilde biriktirmek ve ambalajlamak zorundadırlar.

- (2) Geçici atık deposu veya konteynerler içerisinde, çevre ve insan sağlığı ile taşımayı olumsuz etkileyecek şekilde ağzı bağlanmamış, yırtılmış, patlamış, dökülmüş tıbbi atık torbaları ve kapları ile veya bir tıbbi atık torbası haricinde başka bir torba ile tıbbi atık atıldığı veya tıbbi atıkların konteynerlere doğrudan boşaltıldığı tespit edilmesi halinde, tespit edilen olumsuzluk en erken zamanda giderildiği ve olumsuzluk giderilene kadar hiçbir suretle tıbbi atıklar toplanamaz ve taşınmazlar.

**Tıbbi
Atıkların
Taşınması**

21. (1) Tıbbi atıkların geçici atık depoları ve konteynerler ile bu Tüzüğe ekli Ek -1(3)'te belirtilen diğer ünitelerden alınarak bertaraf tesisine taşınmasından, Bakanlık tarafından lisans verilen kurum veya kuruluş veya Sağlık işleriyle görevli Bakanlık ve/veya yetkilerini devrettiği kişi veya kurumlar sorumludur.
- (2) Bakanlık tarafından lisans verilen kurum veya kuruluş ve/veya Sağlık işleriyle görevli Bakanlık ve/veya yetkilerini devrettiği kişi veya kurumlar, tıbbi atıkların taşınması ile görevli personeli Sağlık işleriyle görevli Bakanlığın belirleyeceği esaslara göre periyodik olarak eğitmek, sağlık kontrolünden geçirmek ve diğer koruyucu tedbirleri almakla yükümlüdürler.

**Personelin
Özel
Giyisileri**

22. (1) Tıbbi atıkları taşımakla görevlendirilen temizlik personeli çalışma sırasında eldiven, koruyucu gözlük ve maske kullanır; çizme ve özel koruyucu turuncu renkli elbise giyer.
- (2) Giysilere ait teknik ve detaylı bilgi Sağlık işleriyle görevli Bakanlığın belirleyeceği esaslara göre düzenlenir.
- (3) Taşıma işleminde kullanılan özel giysi ve ekipmanlar başka herhangi bir giysi veya ekipmanla temas etmeyecek şekilde ayrı bir yerde muhafaza edilerek bunların temizlenmesi Sağlık işleriyle görevli Bakanlığın belirleyeceği esaslar doğrultusunda yapılır.

Tıbbi Atıkların Taşınmasına İlişkin Kurallar 23.

Tıbbi Atıklar aşağıdaki kurallara uygun olarak taşınır;

- (1) Tıbbi atıklar emniyetli bir şekilde, etrafa yayılmadan ve sızıntı suları akıtılmadan nihai bertaraf sahasına getirilir.
- (2) Tıbbi atıkların taşınması sırasında transfer istasyonları kullanılamaz,
- (3) Tıbbi atık taşıma araçları günde en az bir kere temizlenir ve dezenfekte edilir ,
- (4) Tıbbi atıkların konulduğu kırmızı torbaların patlaması veya başka bir nedenle etrafa yayılması durumlarında derhal temizlenir ve dezenfekte edilir,
- (5) Tıbbi atıkların toplanması ve taşınması için kullanılan araçlar başka işlerde kullanılamaz.
- (6) Tıbbi Atık torbaları doğrudan tıbbi atık taşıma aracına yüklenebileceği gibi, tekerlekli kapalı plastik veya metal konteynerler içinde de atık taşıma aracına yüklenebilir. Ancak taşımanın bu şekilde yapılması durumunda konteynerler de en az günde bir kez temizlenir ve dezenfekte edilir.

Tıbbi Atık Taşıma Araçlarının Teknik Özellikleri 24.

Tıbbi atık taşıma araçları aşağıdaki teknik özelliklere sahip olmalıdır.

- (1) Araçların atıkların yüklendiği kısmı tamamen kapalı yapıda olmalıdır. ,
- (2) Araçlarda sıkıştırma mekanizması bulunmamalıdır. ,
- (3) Araçlarda şoför mahalli ile atık yükleme kısmı arasında boşluk bulunmalıdır.
- (4) Araçların atık yükleme kısmı kaza halinde zarar görmemesi için sağlam yapılmalıdır,
- (5) Araçların atık yükleme kısmının iç yüzeyi paslanmaz, kolaylıkla temizlenebilen ve dezenfekte edilebilen düzgün yüzeyli olmalıdır.
- (6) Araçlar dik köşeler içermemeli ve kesişen yüzeyler yumuşak dönüşlerle birbirine birleşmelidir.

- (7) Araçların sağ, sol ve arka yüzeylerinde görülebilecek uygun büyüklükte ve siyah renkli "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile siyah harfler ile yazılmış "DİKKAT! TIBBİ ATIK" ibaresi bulunmalıdır.
- (8) Araçların dış yüzeyi turuncu renge boyanmalıdır.
- (9) Araçlarda atık miktarını verecek elektronik bir tartı bulunmalı, bulunmaması halinde uygun özelliklere sahip elektronik bir tartı temin edilmelidir.
- (10) Araçta atıkların bulunduğu bölümün ısısı artı dört derece santigrat olmalıdır.

**Tıbbi atık
Taşıma
Araçlarına
Lisans
Alınması**

25. (1) Tıbbi atık taşıma araçları için tıbbi atık taşıma lisansı alınması zorunludur. Bu amaçla bu Tüzüğe ekli Ek 4'de belirtilen esaslara uygun olarak Bakanlıktan lisans alan kurum veya kuruluş ve/veya Sağlık işleriyle görevli Bakanlık veya yetkilerini devrettiği kişi veya kurumlar, Bakanlığa başvuruda bulunurlar.
- (2) Yukardaki (1)'inci fıkrada belirtilen lisans, başvuruda bulunan araç veya araçların ait olduğu kurum veya kuruluş ve gerekli teknik donanımına sahip araç veya araçlara verilir.
- (3) Verilmiş olan lisans herhangi bir şekilde devredilemez.
- (4) Verilmiş olan lisans üç yıl süre ile geçerli olup bu sürenin sonunda yenilenmesi gerekir.
- (5) Lisans almış olmakla birlikte, bu Tüzüğün Beşinci Kısımında öngörülen standartlara uymayan firmaların lisansları Bakanlık tarafından iptal edilir.

**Tıbbi Atık
Alındı
Belgesi
veya
Makbuzu**

26. (1) Tıbbi atıkların ünitelerden alınması sırasında, atıkların ünite tarafından taşıyıcıya verildiğinin, taşıyıcı tarafından teslim alındığının ve taşıyıcı tarafından da bertaraf tesisine verildiğinin belgelenmesi amacıyla ünite ile taşıyıcı ve bertaraf eden kişi, kurum veya kuruluş arasında tıbbi atık alındı belgesi veya makbuzu düzenlenir. Bu belge veya makbuz üzerinde aşağıdaki bilgiler bulunur:
- (A) Atığı üreten ünitenin ismi, adresi, sorumlu kişinin ismi ve irtibat telefonu, atığın taşıyıcıya teslim edildiği tarih, atığın miktarıyla ilgili bilgiler.
- (B) Taşıyıcı kişi, kurum veya kuruluşun ismi, şoförün ismi, aracın plakası, lisans numarası ve bertaraf tesisi ile ilgili bilgiler.
- (2) Bu maddenin (2)'nci fıkrasında belirtilen bilgileri içeren tıbbi atık alındı belgesi veya makbuzu üç nüsha olarak hazırlanır; birinci nüshası

atık üreticisi sağlık kuruluşunda, ikinci nüshası taşıma işlemi yapan kişi, kurum veya kuruluşta, üçüncü nüshası ise bertaraf tesisi işletmecisi kişi, kurum veya kuruluşta kalır ve bu kişi, kurum veya kuruluşla tarafından imzalanır.

- (3) İnceleme ve denetim sırasında tıbbi atık alındı belgesi veya makbuzunun ilgili tüm taraflarca Dairenin denetimle görevli elemanlarına gösterilmesi zorunludur.
- (4) Tıbbi atıkların taşınması sırasında kullanılan bu belge veya makbuz en az beş yıl süre ile muhafaza edilir ve talep edilmesi durumunda yetkili otoritelerin incelemesine açık tutulur.

ALTINCI KISIM

Tıbbi Atıkların Bertaraf Edilmesi

**Sağlık İşleriyle
Görevli
Bakanlığın
Sorumluluğu** 27.

- (1) Tıbbi atıkların sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilmesi, yakılması veya depolanması suretiyle bertaraf edilmesi ile bu işlemlerin belgelendirilmesinden Sağlık İşleriyle görevli Bakanlık, veya yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar müteselsilen sorumludur.
- (2) Sağlık İşleriyle görevli Bakanlık, tıbbi atıkların sağlık kurumları içerisinde ayrıştırılması konusunda gerekli olan izleme ve denetlemeyi yapma yetkisine sahiptir.
- (3) Tıbbi atık bertaraf tesisi işletmecisi kişi, kurum ve kuruluşlar, tıbbi atıkların bertarafı ile görevli personeli periyodik olarak eğitmek, sağlık kontrolünden geçirmek ve gereken bütün koruyucu tedbirleri almakla yükümlüdürler.

**Tıbbi Atık
Yönetim Planı** 28.

- (1) Sağlık İşleriyle görevli Bakanlık veya yetkilerini devrettiği kişi veya kuruluşlar, tıbbi atık oluşumuna neden olan sağlık kuruluşları ile bunların tıbbi atık miktarları ve geçici depolama sistemleri, tıbbi atıkların toplanması ve taşınmasında kullanılacak ekipman ve araçlar, toplama rotaları, araç temizleme ve dezenfeksiyon usulü, kaza anında alınacak önlemler ve yapılacak işlemler, sorumlular, eğitim ve tıbbi atıkların bertarafında uyguladıkları sistemler başta olmak üzere detaylı bilgileri içeren Tıbbi Atık Yönetim Planı'nı hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak zorundadır.
- (2) Tıbbi atık taşıyan ve bertaraf eden kişi, kurum veya kuruluşlar, Tıbbi Atık Yönetim Planını Bakanlığa onaylatmak zorundadırlar.

- (3) Tıbbi atık taşıyan ve bertaraf eden kurum ve/veya yetkilerini devrettiği kişi, kurum veya kuruluşlar, her bir sağlık kuruluşundan toplanan ve bertaraf edilen tıbbi atık miktarını kayıt altına alırlar ve her yılın sonunda Daireye bildirirler.
- Tıbbi Atıkların Yakılması** 29. (1) Tıbbi atıklar yakılarak bertaraf edilebilir.
- (2) Yakma sistemleri Bakanlığın yetkilendirdiği kurumlar ve/veya yetkilerini devrettiği kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından kurulur ve işletilir.
- (3) Evsel nitelikli atıkların yakılması için kullanılan yakma tesisleri tıbbi atıkların yakılması için kullanılamaz.
- (4) Üniteler tarafından münferit yakma tesisleri kurulamaz ve işletilemez.
- Tıbbi Atıkların Yakılması Sırasında Uyulacak Esaslar** 30. Tıbbi atıkların yakılması sırasında uyulacak esaslar konusunda, Çevre Yasasında belirtilen esaslara uyulur.
- 18/2012
- Yakma Tesislerine Yer Seçimi İzni Verilmesi** 31. Tıbbi atık yakma tesisinde yer seçimi izni konusunda, Çevre Yasasında belirtilen esaslara uyulur.
- 18/2012
- Tıbbi Atıkların Düzenli Depolanması** 32. Tıbbi atıklar aşağıda belirtilen şekilde depolanır:
- (1) Tehlikeli atık depolama alanlarının içerisinde, özel bir bölümde, tehlikeli atıklardan ayrı olarak,
- (2) Evsel atıkların bertaraf alanlarının içerisinde, özel bir bölümde, evsel atıklardan ayrı olarak,
- (3) Sadece tıbbi atıklar için yapılmış özel bir bertaraf alanında, düzenli depolanarak bertaraf edilirler.

- Tıbbi Atık Düzenli Depolama Tesislerine Yer Seçimi İzni Verilmesi**
18/2012
33. Tıbbi atık düzenli depolama tesislerine yer seçimi izni konusunda, Çevre Yasasında belirtilen esaslara uyulur.
- Tıbbi Atık Düzenli Depolama Tesislerinde Depo Tabanı Oluşturulması ve Sızıntı Suyunun Toplanması**
18/2012
34. Tıbbi atık düzenli depolama tesislerinde depo tabanı oluşturulması ve sızıntı suyunun toplanmasında, Çevre Yasasında belirtilen esaslara uyulur.
- Tıbbi Atık Düzenli Depolama Tesislerine Dolgu Yapılması**
35. (1) Tıbbi Atık Düzenli Depolama tesislerinde tıbbi atıklar sıkıştırılamaz ve depo, atıklar sıkıştırılmadan doldurulur.
- (2) Dolgu işlemleri sırasında günlük olarak atıkların üstü önce kireç, sonra da en az 30 cm.(otuz santimetre) toprak ile örtülür.
- Tıbbi Atık Düzenli Depolama Tesisi Üst Örtüsünün Oluşturulması**
36. Tıbbi atık düzenli depolama tesisine dolgu işlemi tamamlandıktan sonra, deponun üstü kapatılarak depo gövdesine yüzeysel su girmeyecek şekilde sızdırmaz hale getirilir ve tıbbi atık düzenli depolama tesisi üst örtüsü oluşturmak amacıyla aşağıdaki işlemler uygulanır:
- (1) Tıbbi atık üstündeki ilk örtü tabakası homojen ve kohezyonsuz zeminden oluşturulur ve tabaka kalınlığı 0.5 (yarım metre) den az olamaz.
- (2) (A) Sızdırmazlık temini için mineral sızdırmazlık tabakası (kil) ile plastik geçirimsizlik tabakası birlikte kullanılır. Bu malzemelerle eşit düzeyde geçirimsizliği sağlayacak diğer malzemeler de bu amaçla kullanılabilir. Bu tabanın geçirimsizlik katsayısı (permeabilitesi) $k=1 \times 10^{-9}$ m/s' den küçük olamaz.

(B) Mineral sızdırmazlık tabakası ile kullanılacak diğer yapay geçirimsizlik malzemelerinin yeterli teknik kriterlere ve özelliklere haiz olduğunun ulusal ve uluslararası standartlara (CE, ISO; DIN, TSE ve benzeri) göre uygun olduğunun ön lisans sürecinde Daireye belgelendirilmesi zorunludur.

- (3) Depo gövdesine gaz dren sistemleri yerleştirilir,
- (4) Depo üst yüzeyinin nihai eğimi %5' (yüzde beş)den büyük olmalıdır.
- (5) Sızdırmaz tabaka üzerine serilen tarım toprağının kalınlığı 1 m (1 metreden) az olamaz.
- (6) Tıbbi atık gömülen alan kapatıldıktan sonra kapatılan alan üzerine "Tıbbi Atık Gömülüdür" levhası konmalıdır.

**Tıbbi Atık
Düzenli
Depolama
Tesislerinin
İşletilmesi ve
Kontrolü
18/2012**

37. Tıbbi atık düzenli depolama tesislerinin işletilmesi ve kontrolünde, Çevre Yasasında belirtilen esaslara uyulur.

**Tıbbi Atık
Düzenli
Depolama
Tesisine Atık
Kabul
Prosedürü**

38. Tıbbi atık düzenli depolama tesisine tıbbi atıkların kabulü sırasında aşağıdaki esaslara uyulur:

- (1) Tesise tıbbi atıklar dışında atık kabul edilemez.
- (2) Depolama alanı girişinde öncelikle atıkların taşıma ile ilgili dokümanları kontrol edilir ve taşıma lisansı olmayan araçlar ile tıbbi atık alındı belgesi veya makbuzu bulunmayan taşıyıcıların atıkları tesise kabul edilmez.
- (3) Tesise girmek için gerekli evraklarının bulunduğu tespit edilen araç ve taşıyıcıların taşıdıkları atıkların görsel incelemesi yapılarak alındı belgesi veya makbuzundaki bilgiler ile uyumu kontrol edilir. ,
- (4) Kabulü uygun görülen tıbbi atıklar tartılıp atığın miktarı, üretim yeri, getiriliş tarihi ve araç plakası gibi bilgilerin kaydedildikten ve tıbbi atık alındı belgesi veya makbuzu imzalanarak alındıktan sonra araç depolama sahasına gönderilir. ,
- (5) Yukarıda (4)'üncü fıkrada belirtilen bilgiler ve belgeler en az beş yıl süre ile muhafaza edilir. .

**Tıbbi Atık
Düzenli
Depolama
Tesislerinin
Kapatılması**

39. (1) Tıbbi atık düzenli depolama tesisi işletmecisi kişi, kurum ve kuruluşlar, tesisin kapatılmasından en az yüz seksen gün önce aşağıda belirtilen plan ve raporları hazırlayarak Daireye sunmak zorundadır:

- (A) Tesisinin kapatılması ile ilgili fizibilite etüdü,
- (B) Atıkların, sızıntı sularının yağmur sularına ve yer altı sularına ve/veya atmosfere olası karışımını kontrol eden ölçüm izleme sistemine ilişkin planı,
- (C) Tesiste yer alan ünitelerin her birinin ne şekilde kapanacağı ile ilgili planı,
- (Ç) Tesisin aktif olduğu süre boyunca saha içinde bulunan atıkların envanteri,
- (D) Tesiste kalan atıkların, analiz, taşınma ve bertarafına ilişkin tüm metodların ve kapatmada kullanılacak yöntemlerin ayrıntılı tanımı ve uygulanabilirlik planları,
- (E) Araç ve malzemenin temizlenmesi, topraktan alınan numuneler ve test metodlarına ilişkin raporlar,
- (F) Atıklarla kirlenmiş malzemelerin bertarafına yönelik planları.

(2) Tıbbi atık düzenli depolama tesisi işletmecisi kişi, kurum ve kuruluşlar, Daireden kapatma planı onayı almadan ve kapatma sonrası gereken çevre koruma işlemlerini gerçekleştireceğine dair taahhütname vermeden tesisi kapatamaz.

(3) Kapatma işleminden sonra bertaraf edenin sorumluluğu devam eder. Bertaraf eden bu Tüzüğün (40)'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen ölçüm ve izlemeye ilişkin raporlarını otuz yıl süreyle her yıl sonunda Daireye sunar.

**Tıbbi Atık
Düzenli
Depolama
Tesislerinin
Kapatma
Sonrası
Bakımı**

40. (1) Tıbbi atık düzenli depolama tesisi kapatıldıktan sonra, alanı işleten kişi, kurum veya kuruluşun bakım, izleme ve kontrol ile ilgili yükümlülükleri devam eder. Alanı işleten kişi, kurum veya kuruluş kontrol prosedürlerinde çevreye bir etkisi olduğunu tespit ettiği anda sorunun ne olduğunu, zamanını ve etkilerini Daireye bildirmek zorundadır.
- (2) Daire, çevreye zarar verdiği tespit edilen alan için işleten kişi, kurum veya kuruluştan bakım, izleme ve kontrolü devam ettirmesini isteyebilir.
- (3) Tıbbi atık düzenli depolama tesinin kapatma sonrası her yıl sonunda Daireye aşağıdaki bilgileri içeren bir raporu vermesi zorunludur:
- (A) Günlük ve aylık ortalama yağış miktarları,
 (B) Aylık Ortalama Sıcaklık (azami, asgari, 14:00, CET) miktarları,
 (C) Günlük ve aylık ortalama buharlaşma miktarı,
 (Ç) Aylık ortalama atmosferik nem oranı (14:00, CET) miktarı,
 (D) Her altı ayda bir yapılacak sızıntı suyu hacmi değerleri,
 (E) Her altı ayda bir yapılacak sızıntı suyu kompozisyonu,
 (F) Her altı ayda bir yapılacak yüzeysel su hacmi ve kompozisyonu
 (G) Her altı ayda bir yapılacak olası gaz (metan, karbondioksit, oksijen, vs) emisyon değerleri ve atmosferik basınç değeri,
 (H) Dairenin belirleyeceği sıklıkta yapılacak tesisteki en az üç farklı yerden alınacak örnek ile yeraltı suyu analizleri,
 (I) Her altı ayda bir yapılacak yer altı suyu seviyesi tespiti,
 (İ) Her yıl alan içerisinde yapılacak topoğrafik değerler.
- (4) Alanı işleten kişi, kurum veya kuruluş yukarıdaki (1)'inci (2)'nci ve (3)'üncü fıkrada belirtilen işleri yapabilecek maddi gücü olduğu konusunda Daireye tatmin edici bilgi ve belge sunulmalıdır.

**Yerleşme
Yasağı**

41. (1) Tıbbi atık yakma tesisleri ile tıbbi atık düzenli depolama tesisleri imar planları ve emirnamelere işlenerek yerleşim bölgesi olmaması sağlanır.
- (2) Tıbbi atık düzenli depolama tesislerinin bulunduğu alanlar depo hizmet süresini doldurduktan otuz yıl sonrasına kadar denetlenir ve en az elli yıl süre ile iskana açılmaz.

**Bertaraf
Tesislerine Ön
Lisans ve
Lisans
Alınması**

42. (1) Tıbbi atık yakma ve tıbbi atık düzenli depolama tesisi kurmak ve işletmek isteyen kişi, kurum ve kuruluşlar Bakanlıktan ön lisans ve lisans almak zorundadır.

- (2) Tıbbi atık yakma ve tıbbi atık düzenli depolama tesisi kurulması ve işletmesi için uygulanacak ön lisans ve lisans işlemlerinde bu Tüzükte belirtilen esaslara uyulur.

**Tıbbi Atıkların
Sterilizasyonu**

43. (1) Tıbbi atıklar ile kesici-delici atıklar, sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilebilirler. Zararsız hale getirilen atıklar, evsel atık depolama alanlarında depolanarak bertaraf edilebilirler

- (2) Sterilizasyon sistemleri Bakanlığın yetkilendirdiği kurum ve/veya yetkilerini devrettiği kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından kurulur ve işletilir. Üniteler tarafından münferit sterilizasyon tesisleri kurulamaz ve işletilemez.

- (3) Sterilizasyon sistemlerinin, başta mekanik güvenlik (yüksek kabin içi basınç, sıcaklığa dayanıklılık ve benzeri) ve sterilizasyon performansı açısından uluslararası kabul edilmiş standartlara (ISO, CE ve benzeri) uygun olduğu belgelendirilir.

- (4) Sterilizasyon tesislerinde atıkların işleme tabi tutulmadan önce, çevre ve insan sağlığına zarar vermeden güvenli bir şekilde geçici olarak depolanabileceği, artı dört derece santigrata soğutulan bir depo yeri bulunur. Deponun, bu Tüzüğün (15)'inci maddesindeki şartları taşıması zorunludur.

- (5) Sterilizasyon işlemine tabi tutulacak atıklar ile başta uçucu ve yarı uçucu organik maddeler ve civa olmak üzere kimyasal maddeler, genotoksik/sitotoksik ajanlar, radyolojik atıklar ve basınçlı kaplar bir arada bulunamaz.

- (6) Sterilizasyon tesislerinde atık parçalama ünitesinin bulunması zorunludur. Atık parçalama ünitesi sterilizasyon bölümünün sonunda veya önünde yer alır. Atık parçalama ünitesinin sterilizasyon ünitesinden önce kullanılması durumunda, işlem sonunda bu ünite de sterilizasyon işlemine tabi tutulur.
- (7) Sterilizasyon işlemi sırasında ve sonrasında hava ve su ortamında hiçbir kontaminasyon ve toksisite oluşmayacak şekilde tedbir alınır, atık su ile hava arıtılarak veya sterilize edilerek alıcı ortama verilir. Başta miktar, basınç, sıcaklık ve atığın işleme maruz kalma süresi olmak üzere bütün işlem elektronik olarak kayıt altına alınır ve talep edildiği durumda bütün bilgiler Daireye gönderilir.

Sterilizasyon İşleminin Geçerliliği

44. (1) Sterilizasyon işlemine tabi tutulan tıbbi atıkların zararsız hale getirilip getirilmediği kimyasal ve biyolojik indikatörler kullanılarak test edilir.
- (2) Kimyasal indikatörler, tıbbi atıkların otoklav sterilizasyonunda kullanılır. Sterilizasyon tamamlandığında, atık ile birlikte otoklava konulmuş kimyasal indikatör taşıyıcısında renk değişikliği saptanmalıdır.
- (3) (A) Biyolojik indikatörler; nemli yüksek sıcaklıklara hastalık yapıcı mikroorganizmalardan daha dayanıklı, insanda hastalık yapıcı etkisi olmayan, sporlu bakteriler *Bacillus stearothermophilus* veya *Bacillus subtilis* var. *niger* standart kökenleri kullanılan indikatörlerdir.
- (B) Sterilizasyon etkinlik testleri için kullanılacak standart kökenler, *Bacillus stearothermophilus* ATCC12980 veya NCTC10007 ya da *Bacillus subtilis* var. *niger* ATCC9372 olmalıdır.
- (C) Sterilizasyon işleminden çıkan atıkta potansiyel enfeksiyöz tüm mikroorganizmaların yok edildiğini saptamak için, atıkla beraber işleme konan biyolojik indikatörün canlı kalıp kalmadığını inceleme yönteminden yararlanılır.
- (Ç) (a) Sterilizasyon işleminin geçerli kabul edilmesi için *Bacillus stearothermophilus* veya *Bacillus subtilis* bakteri sporlarında minimum 4 log₁₀ - 6 log₁₀ azalma sağlanması zorunludur.
- (b) Kontrolü için belli sayıda *Bacillus stearothermophilus* veya *Bacillus subtilis* sporları inoküle edilmiş test stripleri veya

benzeri uygun taşıyıcı, sıcağa dayanıklı ve buhar geçirgenliği olan bir kap içinde atığın ortasına yerleştirilir ve sistem normal şartlarda çalıştırılır.

- (c) Yukarıda (b) bendindeki işlemin sonunda atığın içinden test mikroorganizmaları alınır; biyolojik indikatörün üreticisi tarafından kılavuzda tarif edilmiş olan besiyerine ekim yapılır. Bu esnada işleme konmamış en az bir biyolojik indikatör stripi de pozitif kontrol olarak paralel kültüre alınır ve *Bacillus subtilis* için artı otuz derece santigratta, *Bacillus stearothermophilus* için artı elli beş derece santigratta olmak üzere kırksekiz saat süreyle inkübasyona bırakılır.
- (ç) Yukarıdaki (c) bendindeki süre sonunda sterilizasyondan çıkan biyolojik indikatörde mikrobiyal üreme olup olmadığı kontrol edilir ve sonuçları veri kayıt sistemine ilave edilir.
- (D) Biyolojik indikatörler kullanılarak uygulanan sterilizasyon geçerlilik testleri, o gün sterilize edilen atık ile birlikte sterilizatöre konulan biyolojik indikatörlerin incelenmesi suretiyle haftalık olarak yapılır.
- (E) Sterilizasyondan çıkan sterilize edilmiş ve evsel atık karakterizasyonu kazanmış atıklar, atık bertaraf sahasında depolanmadan önce sterilizasyon tesisinin bulunduğu sahanın uygun bir yerinde çevreye zarar vermeyecek şekilde kapalı konteynerler içinde biyolojik indikatör testleri sonuçlanıncaya kadar muhafaza edilerek bekletilir. Test sonucu olumlu ise atık depolanmak üzere depolama sahasına gönderilir. Test sonucu olumsuz ise sistem kontrol edilir ve sterilizasyon işlemi tekrarlanır.
- (4) Bu maddenin (1)'inci (2)'nci (3)'üncü fıkralarında belirtilen sterilizasyon aşamalarının yanında akredite olan veya Bakanlığın onayladığı bir laboratuvar tarafından altı ayda bir yapılacak testler ile, Bakanlığın yetkilendirdiği kişi, kurum veya kuruluşların, yaptığı sterilizasyon

işleminin geçerliliği kontrol edilir.

- (5) Analiz için gerekli numune, ilgili standart prosedürlere göre, analizi yapacak laboratuvar tarafından Sağlık işleriyle görevli Bakanlık veya Bakanlığın gözetiminde alınır ve analiz sonuçları her iki Bakanlığa da gönderilir.
- (6) Bu maddenin (4)'üncü ve (5)'inci fıkrası kuralları uyarınca yapılan analizler ile ilgili masraflar, tesis işletmecisi tarafından karşılanır.

Sterilizasyon İşleminin Geçerliliğinin Belgenmesi

45.

- (1) Sterilizasyon işleminin başarılı bir şekilde tamamlandığının gösterilmesi amacıyla, her sterilizasyon yükünün verileri kayıt ve muhafaza edilir.
- (2) Kayıt edilen veriler en az beş yıl süre ile muhafaza edilir ve talep edildiğinde yetkili otoritelerin incelemesine açık tutulur.
- (3) İncelemeye açık tutulan veriler aşağıdakileri içerir:
- (A) Sterilizatörün cinsi, seri numarası,
- (B) Uygulanan sterilizasyon türü,
- (C) Her sterilizasyon devri için sterilizasyon esnasında gerçek zamanlı (real time) olarak kaydedilmiş sıcaklık, basınç, uygulama süresi gibi parametrik izleme değerleri,
- (Ç) Yüklenen atık miktarı,
- (D) Haftalık olarak yapılan biyolojik indikatör testlerinin karşılaştırmalı sonuçları,
- (E) Cihazın periyodik bakım-onarım sözleşmesi çerçevesinde üretici veya dağıtıcı firma tarafından yapılmış son altı aya ait ayar kontrollerine dair belge.

Sterilizasyon Tesislerine Ön Lisans verilmesi 18/2012

46.

- (1) Tıbbi atık sterilizasyon tesisi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, kuracakları tesisle ilgili her türlü plan, proje, rapor, teknik veri, açıklamalar ve diğer dokümanlarla birlikte Bakanlığa başvurur.
- Başvurularda aşağıdaki belgelerin bulunması zorunludur :
- (A) Çevresel etki değerlendirmesi olumlu belgesi veya çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı
- (B) Tesisin Çevre Yasası, bu tüzük ve diğer hukuki ve teknik düzenlemelerde istenen şartları yerine getirebileceğini gösterir fizibilite raporu,
- (C) Planlanan tesise ait uygulama ölçeğinde her türlü mühendislik proje ve raporları
- (Ç) Bu Tüzüğe ekli EK-5'de belirtilen bilgi ve belgeler,

**Sterilizasyon
Tesislerine
Lisans
Verilmesi** 47.

(2) Bakanlık projeleri inceler, uygun gördüğü takdirde ön lisans verir Ancak, ön lisans projeye verildiğinden, ön lisans ile faaliyete başlanamaz ve hiçbir şekilde atık kabulü yapılamaz.

(1) Sterilizasyon tesisi kurmak, işletmek ve kontrolünü yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin lisans almaları zorunludur. Sterilizasyon tesislerine lisans verilmesi aşamasında

bu Tüzüğe ekli EK-6'da belirtilen bilgi ve belgeler talep edilir.

(2) Sterilizasyon tesisinde, birden fazla ünitenin olması halinde, her ünite için ayrı ayrı lisans alınır Ancak birbirini tamamlayan ve benzer teknoloji kullanan kompleks tesis üniteleri, lisans alma açısından tek ünite sayılır.

(3) Sterilizasyon tesisi işletmecisi Bakanlığa lisans başvurusu yaptığında işletme esnasında bu Tüzük esaslarına uygun olarak çalıştığını belgelemek amacıyla Bakanlık tarafından belirlenecek bir süre için tesise geçici çalışma izni verilir. Tesis bu izin süresince Bakanlığın denetimi altında faaliyet gösterir.

(4) Bakanlık tarafından verilen geçici çalışma izni bir yılı geçmeyecek şekilde uygulanır. Tesisin geçici çalışma izni süresince ön lisansta belirtilen işletme şartlarını sağlayamaması durumunda, şartlar sağlanana kadar tesisin faaliyeti durdurulur.

(5) Ön lisans verilen tesisin, proje ve teknik şartnamesine uygun olarak yapıldığının Bakanlık koordinasyonunda oluşturulacak komisyon tarafından yerinde tespit edilmesi, işletme planının değerlendirilip uygunluğunun tespit edilmesi ve geçici çalışma izni süresinde tesisin işletme koşullarını sağlayabildiğine karar verilmesi halinde Bakanlık tarafından tesise işletme lisansı verilir.

(6) Bakanlığın (5)'inci fıkra uyarınca verdiği bu lisans bir yıl süre ile geçerlidir, gerekli durumlarda uzatılabilir veya şartlı verilir. Lisans devredilecekse Bakanlığa başvurulur ve idari izinler yenilenir.

(7) Geçici çalışma izni veya işletme lisansı almış olan sterilizasyon tesisleri işletmecileri tesisin işletme koşulları, tesisle ilgili ölçümler ve mevzuata uygun çalıştığına ilişkin bilgi ve belgeleri içeren raporları Dairenin belirleyeceği periyotlarda Daireye sunmakla yükümlüdür.

Lisans İptali

48. (1) Bakanlık tarafından yapılan denetimlerde, tesisin lisansa uygun olarak çalıştırılmadığının, bu Tüzük kuralları uyarınca istenen bütün şartların sağlanmadığının, tesisle ilgili ölçümlerin düzenli olarak yapılmadığının veya kaydedilmediğinin tespit edilmesi halinde, işletmeciye, tespit edilen aksaklıkların düzeltilmesi için aksaklığın önemine ve kaynağına göre bir ile otuz gün arasında süre verilir. Bu süre sonunda yapılan kontrollerde aksaklığın devam ettiği tespit edilirse tesisin faaliyeti geçici olarak durdurulur.
- (2) Faaliyeti geçici olarak durdurulan tesise aksaklığı düzeltmeleri için verilen süre sonunda yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde lisansı iptal edilir.
- (3) Lisansı olup iptal edilen tesis lisans alabilmek için yeniden Bakanlığa başvurmak zorundadır. Lisans süreci tamamlanana kadar tesis çalışamaz.

YEDİNCİ KISIM
Eğitim ve Denetim**Eğitim**

49. (1) Tıbbi atıkların ünite içinde toplanması, taşınması, geçici atık deposuna taşınması, geçici atık deposu veya konteynerlerin işletilmesinden sorumlu ünite personeli ile bu atıkların geçici atık depolarından alınarak bertaraf sahasına taşınmasından sorumlu personeli, bu işlerin hizmet alımı yoluyla yapılması durumunda ise özel temizlik ve taşıma firmalarının ve personellerinin, tıbbi atıkların toplanması, taşınması, geçici depolanması ve bertaraf sahasına taşınması aşamalarında uyulacak kurallar ve dikkat edilmesi gereken hususlar, bu atıkların yarattığı sağlık riskleri ve neden olabilecekleri yaralanma ve hastalıklar ile bir kaza veya yaralanma anında alınacak tedbirleri içeren bir eğitim programına altı ayda bir tabii tutulması ve bu eğitimin alındığının belgelenmesi zorunludur.

- (2) Toplama ve taşıma işlemlerinin hizmet alımı yoluyla yapılması durumunda, çalışacak personelin yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen eğitimi alması ve bunun belgelenmesi gerektiği ilgili ihale şartnamelerinde belirtilir.
- (3) Eğitim ile ilgili usul ve esaslar Sağlık işleriyle görevli Bakanlık tarafından belirlenir.

Denetleme 18/2012	50.	Bu Tüzük kapsamına giren bütün faaliyetlerin, bu Tüzük ve Çevre Yasası ile bu Yasa altında çıkarılmış bütün tüzük kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetleme yetkisi Daireye aittir.
Yönetmelik Yapma Yetkisi	51.	Bakanlık bu Tüzüğün uygulanmasını sağlamak üzere yönetmelikler yapmaya yetkilidir.
Tüzüğe Aykırlık 18/2012	52.	Bu Tüzük kurallarına aykırı hareket edenler hakkında Çevre Yasasında belirtilen cezalar verilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Geçici Kurallar

- Geçici Madde**
Mevcut Tıbbi Atık
Yakma Tesisleri
1. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından işletilmekte olan mevcut tıbbi atık yakma tesisleri, işletmeye açıldıkları tarihte geçerli olan işletme şartlarına göre faaliyetlerini sürdürürler.
- Ancak bu tesisler, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç beş yıl içinde bu Tüzüğün 30'uncu maddesinde belirtilen şartları sağlayacak şekilde gerekli tedbirleri alırlar.
- Geçici Madde**
Ünite İçi Atık Yönetim
Planı
2. Üniteler, bu Tüzüğün 6'ncı maddesinde öngörülen Ünite İçi Atık Yönetim Planı'nı, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde hazırlamak bir örneğini Bakanlığa sunmak ve uygulamaya geçirmek zorundadır.

Geçici Madde
Geçici Atık Deposu

3. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte geçici atık deposu olarak konteyner kullanılmakta olan en az yirmi yataklı üniteler, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Tüzüğün 15'inci maddesinde belirtildiği şekilde geçici atık depolarını inşa etmekle yükümlüdürler.

Geçici Madde
Geçici Atık Deposu
Olarak Konteyner
Sistemleri veya Geçici
Atık Depolarının
Kurulması

4. Yirmiden az yatağa sahip olan üniteler, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde geçici atık deposu olarak konteyner sistemlerini veya bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Tüzüğün 15'inci maddesinde belirtildiği şekilde geçici atık depolarını kurmakla yükümlüdürler.

Geçici Madde
Mevcut Tıbbi Atık
Taşıma Aracı

5. Mevcut tıbbi atık taşıma araçları için, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde tıbbi atık taşıma lisansı alınması zorunludur.

Geçici Madde
Mevcut Sterilizasyon
Tesislerinin
Lisanslandırılması

6. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten önce herhangi bir sterilizasyon tesisi inşasına başlayan ve/veya sterilizasyon işlemine başlayan kurum veya kuruluşlar ön lisans işleminden muaftır.
Ancak bu kurum veya kuruluşlar, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde lisans başvurusunda bulunmak zorundadır.

DOKUZUNCU KISIM

Son Kurallar

Yürütme Yetkisi

53. Bu Tüzüğü çevre işleriyle görevli Bakanlık yürütür.

Yürürlükten Kaldırma
4.06.2008

54. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak Tıbbi Atıkların Kontrolü ve İmhası Tüzüğü yürürlükten kaldırılır.

R.G 103

EK III

A.E 431

Yürürlüğe Giriş

55. Bu Tüzük, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

EK-1
(MADDE 2:
FAALİYETLERİ SONUCU ATIK OLUŞUMUNA NEDEN OLAN
SAĞLIK KURULUŞLARI

- (1) Büyük Miktarda Atık Üreten Sağlık Kuruluşları**
 (A) Üniversite hastaneleri ve klinikleri,
 (B) Genel maksatlı hastaneler ve klinikleri,
 (C) Doğum hastaneleri ve klinikleri,
 (D) Askeri hastaneler ve klinikleri.
 (F) Yirmi yatak üzeri tüm sağlık kuruluşları
- (2) Orta Miktarda Atık Üreten Sağlık Kuruluşları**
 (A) Sağlık merkezleri, tıp merkezleri, dispanserler,
 (B) Ayakta tedavi merkezleri,
 (C) Morglar ve otopsi merkezleri,
 (Ç) Hayvanlar üzerinde araştırma ve deneyler yapan kuruluşlar,
 (D) Bakımevleri ve huzurevleri,
 (E) Tıbbi ve biyomedikal laboratuvarlar,
 (F) Hayvan hastaneleri,
 (G) Kan bankaları ve transfüzyon merkezleri,
 (H) Acil yardım ve ilk yardım merkezleri,
 (I) Diyaliz merkezleri,
 (J) Rehabilitasyon merkezleri,
 (J) Biyoteknoloji laboratuvarları ve enstitüleri,
 (K) Tıbbi araştırma merkezleri.
 (L) Diğer özel klinikler
- (3) Küçük Miktarda Atık Üreten Sağlık Kuruluşları**
 (A) Sağlık hizmeti verilen diğer üniteler (doktor muayenehaneleri ve benzerleri),
 (B) Veteriner muayenehaneleri,
 (C) Akapunktur merkezleri,
 (Ç) Fizik tedavi merkezleri,
 (D) Evde yapılan tedavi ve hemşire hizmetleri,
 (E) Güzellik, kulak dolme ve dövme merkezleri,
 (F) Eczaneler,
 (G) Ambulans hizmetleri,
 (H) Hayvanat bahçeleri.

EK-2
(MADDE 2)
SAGLIK KURULUSLARINDAN KAYNAKLANAN ATIKLARIN SINIFLANDIRILMASI

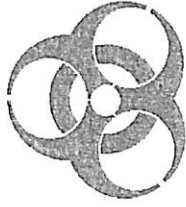
EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR		TIBBİ ATIKLAR (18 01* ve 18 02*)			TEHLİKELİ ATIKLAR	RADYOAKTİF ATIKLAR
A: Genel Atıklar 20 03 01*	B: Ambalaj Atıkları 15 01 01*, 15 01 02*, 15 01 04*, 15 01 05*, 15 01 06*, 15 01 07*,	C: Enfeksiyöz Atıklar 18 01 03* ve 18 02 02*	D: Patolojik Atıklar 18 01 02*	E: Kesici Delici Atıklar 18 01 01* ve 18 02 01*	F: Tehlikeli Atıklar 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10*, 18 02 05*, 18 02 07*	G: Radyoaktif Atıklar
Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve otelyelerden gelen atıklar.	Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye v.s den kaynaklanan tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar. - (a)kağıt - (b)karton - (c)yükavva - (ç)plastik - (d)cam - (e)metal v.b.	Enfeksiyöz ajanların yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklar. Başlıca kaynakları: (a) Mikrobiyolojik laboratuvar atıkları - i) Kültür ve stoklar - ii) Enfeksiyöz vücut sıvıları - iii) Serolojik atıklar - iv) Diğer kontamine laboratuvar atıkları (lan-lamel, pipet, peçni v.b) (b) Kan, kan ürünleri ve bunlarla kontamine olmuş nesnelere (c) Kullanılmış ameliyat güysileri (küneş, önük ve eldiven v.b) (ç) Diyaliz atıkları (atık su ve ekipmanlar) (d) Karantina atıkları (e) Bakteri ve virus içeren hava filtreleri, (f) Enfekte deney hayvan leşleri, organ parçaları, kan ve bunlarla temas eden tüm nesnelere	Anatomik atık dokular, organ ve vücut parçaları ameliyat, otopsi v.b tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvıları. (a) Ameliyathaneler, morg, otopsi, adli tip gibi yerlerden kaynaklanan vücut parçaları, organik parçalar, plasenta, kesik uzuvlar v.b (insanı patolojik atıklar) (b) Biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri	Datma, delme sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar (a) Üçgenjektör iğnesi, (b) iğne içeren diğer kesiciler (c) Bisturi (ç) Lam-lamel (d) Camı pastör pipeti (e) Kırlanmış diğecanı v.b	Fiziksel veya kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenlerle özel işleme tabi olacak atıklar (a) Tehlikeli kimyasallar (b) Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar (c) Yanalgaun atıkları (ç) Genotoksik ve sitotoksik atıklar (d) Farmasötik atıklar (e) Ağır metal içeren atıklar (f) Basınçlı kaplar	Bakanlığın belirleyeceği esaslara göre toplanıp, bertaraf edilirler

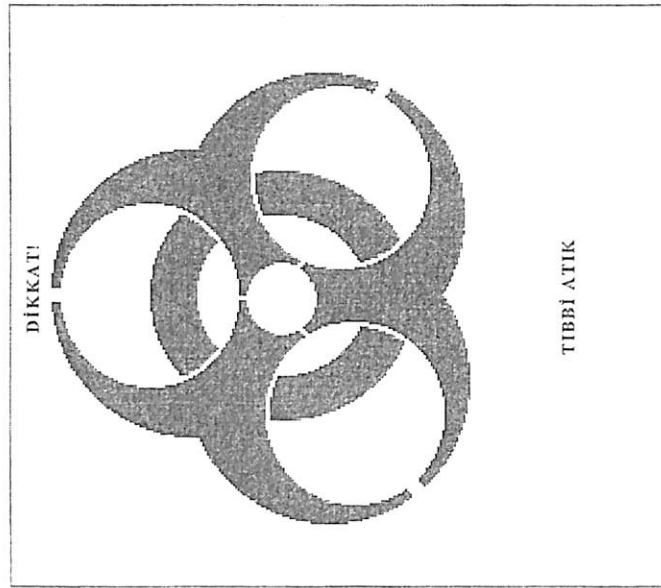
*Atık listesi Tuzluğu Atık Katalogu Kod Numaraları

EK-3

(MADDE 2)

TIBBİ ATIK KAPLARI, TAŞIMA ARAÇLARI, GEÇİCİ DEPOLAMA BİRİMLERİ VE DİĞER İLGİLİ MALZEME VE ARAÇTA BULUNMASI GEREKEN AMBLEM ÖRNEĞİ
ULUSLAR ARASI BİYOTEHLİKE AMBLEMİ

EK-4

(MADDE 25)

**TIBBİ ATIKLARIN TAŞINMASI AMACIYLA
BAKANLIĞA YAPILACAK LİSANS BAŞVURULARINDA İSTENECEK
BİLGİ VE BELGELER**

- 1) Araç lisansı için Bakanlığa yapılacak başvurularda aşağıdaki bilgi ve belgeler sunulur:
 - (A) Aracın ait olduğu kurum/kuruluşun adı, adresi ve telefon numarası,
 - (B) Aracın tipi,
 - (C) Aracın plaka numarası ve şasi numarası,
 - (Ç) Araç sahibinin kimlik bilgileri , iş adresi ve telefon numarası,
 - (D) Taşınacak atıkların fiziksel ve kimyasal özelliği, kaza anında insan ve çevre sağlığına olabilecek olumsuz etkilerin en aza indirilmesi için alınacak tedbirlere ilişkin yönetim planı
 - (E) Olabilecek kazalara karşı ilk müdahale ve ilk yardımda kullanılacak malzemeler,
 - (F) Her bir aracın bu Tüzüğün 24'üncü maddesinde belirtilen teknik özelliklere sahip olduğunu gösteren teknik rapor
- 2) Aracın bağlı olduğu kurum/kuruluşun lisanslandırılması için yapılacak başvurularda aşağıdaki bilgi ve belgeler bulundurulacaktır.
 - (A) Kurum/kuruluşun adı, adresi, telefon numarası,
 - (B) Sahibinin / sahiplerinin adı, adresi, telefon numarası,
 - (C) Araç sayısı,
 - (Ç) Lisans alacak araçların plakaları,
 - (D) Yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlardan alınan tehlikeli madde taşıyan araç sürücülerini için verilen ehliyeti,

EK-5
(MADDE 46)
STERİLİZASYON TESİSLERİNE ÖN LİSANS ALINMASI İÇİN
YAPILACAK BAŞVURULARDA BULUNMASI GEREKLİ
BİLGİ VE DOKÜMANLAR

1)BAŞVURU DİLEKÇESİ

2)TESİS HAKKINDA GENEL BİLGİLER

- (A)Tesisin Adı :
 (B) Adresi (Mah., Cad, Sok, Numara, İlçe) :(C) Telefonu :
 (C) Faksı :
 (D) Elektronik posta adresi :
 (E)İşyeri Vergi No :
 (F) Tesis sahibinin / ortaklarının
 (a)Adı, Soyadı :
 (b)Adresi (Mah, Sok, Numara,) :
 (c)Telefonu :
 (ç)Faksı :
 (d)Elektronik posta adresi :
 (G) Tesis işletmecisinin
 (a)Adı, Soyadı :
 (b)Adresi (Mah, , Numara,) :
 (c)Telefonu :
 (d)Faksı :
 (f)Elektronik posta adresi :
 (H)Başvuru raporunu hazırlayan kişi/kuruluşun
 (a)Adı, Soyadı (veya unvanı) :
 (b)Adresi (Mah, Sok, Numara,) :
 (c)Telefonu :
 (ç)Faksı :
 (d)Elektronik posta adresi :

(1) Diğer Bilgiler

- (a) Tesisin işletmeye açılma muhtemel tarihi :
 (b) Tesisite çalışacak personelin sayısı ve görevleri :
 (c) Tesisin çalışma saatleri (günlük, aylık, yıllık) :
 (ç) Ekipman listesi :
 (d) Sosyal tesisler (yemekhane, yatakhane, soyunma odası, tuvalet, lavabo, banyo-duş, revir ve benzeri) :

3) FAALİYETE İLİŞKİN BİLGİLER

(A) Kurulması istenen tesisin insan, hayvan, toprak, bitki, su, hava, iklim, bitki örtüsü ve kültür yapısına temel etkileri verilir.

(B) Tesisin Yüzölçümü

- (a) Kapalı alan : m²,
 (b) Açık alan : m²,
 (c) Toplam : m².

(C) Tesisin Kapasitesi

(a) Kurulu Kapasite : kg/saat, kg/gün, ton/yıl,

(b) Fırlı Kapasite : kg/saat, kg/gün, ton/yıl.

(Ç) Sterilizatörün, mekanik güvenlik (yüksek kabin içi basınç, sıcaklığa dayanıklılık ve benzeri.) ve sterilizasyon performansını açısından uluslararası kabul edilmiş standartlara (ISO, CE ve benzeri) uygunluğu.

(D) Proses akım şeması ve teknolojisi.

Tıbbi atığın kabulünden başlayarak, her bir üniteye uygulanacak işlemlerin ayrıntılı açıklaması, gerekli şema, formül ve şekiller.

(E) Sterilizasyon verimi.

(F) Tıbbi atığın temin edileceği yerler

(G) Tesisite kullanılacak kimyasal maddelerin isimleri, miktarı (ton/yıl) ve depolama şekilleri

(H) Tıbbi atığın işleme alınmadan önce bekletileceği konteynerlerin/depolaların özellikleri

(I) Sterilizasyon işleminden çıkacak tıbbi atıkların bileşimi ve nasıl bertaraf edilecekleri.

(4) ÇEVRESSEL TEDBİRLER

Çevre Yasası altında Çevresel Etki Değerlendirmesi Tüzüğüne tabi olmayan tesisler bu bilgileri temin eder..

(A) Su Kirliliği;

(a) Tesisite kullanım suyu ve proses suyunun nereden temin edileceği ve su tüketim miktarı

- (i) Kuyu suyu,
- (ii) Şebeke suyu,
- (iii) Diğer.
- (b) Proses suyunda bulunabilecek kirleticiler ve alınacak önlemler,
- (c) Kullanım suyu ve proses suyunun deşarj yerleri,
- (ç) Yağmur suyunun toplanmasına ilişkin alınan önlemler.
- (B) Hava Kirliliği;
- (a) Tesiste kullanılacak yakıt türleri ve miktarları,
- (b) Tesiste hava kirliliğine neden olabilecek ünitelerin isimleri, kapasiteleri ve her bir ünitenin baca sayısı,
- (c) Toz kaynakları ve alınacak önlemler.
- (C) Gürültü Kirliliği;
- (a) Gürültü kaynakları,
- (b) Alınacak önlemler.
- (Ç) Toprak Kirliliği;
- Toprak kirliliğini önlemek amacıyla alınacak tedbirler.
- (D) Koku Kirliliği;
- Koku kirliliğini önlemek amacıyla alınacak tedbirler.
- (E) Tesiste Alınan Güvenlik Önlemleri;
- (a) Yangın,
- (b) İşçi Güvenliği,
- (c) İlk yardım,
- (ç) Diğer.

Başvuru Sahibi :
Tarih, İsim, İmza :

Not: Müracaat dosyasında bulunan tüm evraklar imzalı ve kaşeli olur.

EK-6
MADDE 47
STERİLİZASYON TESİSLERİNE LİSANS VERİLMESİNDE İSTENECEK
BİLGİ VE BELGELER

- (1) Ön Lisans Belgesi,
- (2) Tesisin, projesi ve şartnamesine uygun olarak yapıldığını gösterir rapor,
- (3) Tıbbi atığın temin edildiği sağlık kuruluşları, bunların adresleri, telefon ve faks numaraları ve sorumlu kişiler,
- (4) Tesise tıbbi atık getiren araçların taşıma lisansı belgelerinin örnekleri,
- (5) Tesisten kaynaklanan proses atıklarının türleri, nitelikleri (tehlükeli, tehlikesiz, inert), miktarları ve bu atıkların ne şekilde bertaraf edildikleri,
- (6) Diğer Belgeler:
 - (A) Çalışma Dairesine işyeri tescil belgesi,
 - (B) Vergi Dairesi ve Numarası,
 - (C) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
 - (Ç) Ticaret veya Sanayi Odasına üyelik belgesi, (eğer gerekli ise)
 - (D) İmza Sirküleri,
 - (E) Kapasite Raporu,
 - (F) Sanayi Sicil Belgesi, (eğer gerekli ise)
 - (G) İşletme Belgesi (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından alınmış).

Başvuru Sahibi :
Tarih, İsim, İmza :
Not: Müracaat dosyasında bulunan tüm evraklar imzalı ve kaşeli olur.